

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

BEŞİNCİ DAİRE

GARDEL/FRANSA DAVASI

(Başvuru n° 16428/05)

KARAR

STRAZBURG

17 Aralık 2009

KESİN

17/03/2010

Bu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

Gardel/Fransa davasında,

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Beşinci Daire), aşağıdaki üyelerle heyet olarak toplanmış :

Peer Lorenzen, *Başkan,*

Renate Jaeger,

Jean-Paul Costa,

Rait Maruste,

Mark Villiger,

Isabelle Berro-Lefèvre,

Mirjana Lazarova Trajkovska, *hakimler,*

ve Claudia Westerdiek, *Daire yazı işleri müdürü,*

Ve Daire olarak 24 Kasım 2009 tarihinde müzakkere yaptıktan sonra,

Yine bu tarihte (24 Kasım 2009) aşağıdaki kararı vermiştir :

USUL

1. Davanın temeli olan başvuru (n° 16428/05), Fransa Cumhuriyeti'ne karşı bu ülkenin bir vatandaşı olan Sayın Fabrice Gardel (« başvuru ») tarafından 30 Nisan 2005 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin (« Sözleşme ») 34. maddesi uyarınca yapılmıştır.

2. Adli yardımdan faydalanan başvuru, Nancy'de avukatlık yapan Av. P. Souchal tarafından temsil edilmektedir. Fransız Hükümeti (« Hükümet ») kendi ajanı olan Dışişleri Bakanlığı'nda hukuk servislerinin sorumlusu Bayan E. Belliard tarafından temsil edilmektedir.

3. Başvuru özellikle mahkumiyetinden sonra cinsel suçlardan mahkum olanlar adli kaydına isminin yazılmasından şikayet etmektedir. Sözleşme'nin 7. maddesini öne sürmektedir.

4. 1 Ekim 2007 tarihinde Mahkeme, başvuruyu Hükümet'e bildirmiştir. Ayrıca Sözleşme'nin 29 § 3 maddesine uygun olarak Daire, aynı zamanda kabuledilebilirlik ve esasa ilişkin inceleme yapacağına karar vermiştir.

OLAYLAR**I. DAVANIN KOŞULLARI**

5. 1962 yılında doğan başvuru, şuanda Montmédy'de tutuklu halde bulunmaktadır.

6. 18 Şubat 1997 tarihinde, genç kız S.'in anne-babası tarafından yapılan şikayet sonrasında başvuru hakkında, otoritesi altında bulunan on beş

yaşındaki küçüklere karşı tecavüzde ve cinsel tacizde bulunma suçlamalarından dolayı soruşturma açılmıştır.

7. Soruşturma sırasında başvuru, defalarca ek soruşturma ve işlem yapılması talebinde bulunmuştur ; bu talepler soruşturma yargı organları tarafından reddedilmiştir.

8. 15 Nisan 2003 tarihli kararıyla, Bar-le-Duc Asliye Ceza Mahkemesi'ne bağlı bir soruşturma hakimi, zamanaşımı nedeniyle başvuru hakkında cinsel saldırı ile ilgili suçlama konusunda kısmi takipsizlik kararı vermiştir. Soruşturma hakimi ayrıca, otoritesi altında bulunan on beş yaşındaki mağdur küçüğe tecavüzde bulunmaktan dolayı başvuru hakkında dava açmıştır.

9. 30 Ekim 2003 tarihinde Meuse Ağır Ceza Mahkemesi başvurucuyu on beş yıl ağır hapis cezasına çarptırmış ve kendisini on yıl boyunca tüm medeni, sivil ve ailesel haklardan mahrum bırakmıştır.

10. Başvuru İstinaf Mahkemesi'ne başvurmamış ancak, suçluluğu konusunda şüphe yarattığını iddia ettiği birçok döküman öne sürerek yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunmuştur.

11. 9 Mart 2004 tarihinde, 2004-204 sayılı yasa ile cinsel suçlardan mahkum olanlar ulusal adli kaydı (FIJ AIS) oluşturulmuştur.

12. 11 Nisan 2005 tarihinde ceza mahkumiyetlerinde yargılamanın yenilenmesi komisyonu, başvuru talebini reddetmiştir.

13. 28 Şubat 2005 tarihinde başvuru, Créteil Ceza İnfaz Mahkemesi'nden cezasının durdurulmasını istemiştir. Tıp bilirkişi raporlarından « başvuru yaşamının tehlikede olduğunu gösteren bir durumun olduğu ve sağlık durumunun kalıcı bir şekilde cezaevi koşullarıyla elverişli olmadığı sonucu çıkmamaktadır. Bu haliyle başvuru, Ceza Muhakemeleri Kanununun 720-1-1 maddesindeki şartları doldurmamaktadır ve böyle bir hakka sahip değildir. » Mahkeme, başvuru cezasının 27 Mayıs 2019 tarihinde biteceğini ve adli sicilinde kendi otoritesi altındaki on beş yaşındaki küçüğe cinsel saldırıda bulunmaktan dolayı başka bir suçtan mahkumiyetin bulunduğunu (Nancy İstinaf Mahkemesi tarafından çocuklar üzerinde cinsel saldırı nedeniyle altı yıl hapis cezasına çarptırılmasına ve sosyal tedavi görmesine karar verilen 29 Ağustos 2002 tarihli mahkumiyet kararını) hatırlatmıştır. Mahkeme sonrasında, başvuru konjenital kalp hastalığı olduğunu ve bu hastalığın başvuru çaba göstermesini engellediğini ve kendisinin iyileştirilmiş bir normal tutukluluk geçirmesi gerektiğini, yani hücrede tek başına kalması, yürümemesi, çaba göstermemesi, tuzsuz yemekler yemesi ve düzenli bir şekilde ilaç alması gerektiğini, belirten doktor raporlarını dikkate almıştır. Mahkeme ayrıca, Kasım 2004 tarihinde yapılan psikiatri raporuna referans yapmıştır. Bu rapora göre, başvuru psikolojik gelişiminin « sınırlı olduğu çünkü kendi davranışlarını eleştirmediğini, itiraz ettiği olaylardan herhangi bir suçluluk ve sorumluluk duymadığı, psikoterapik bir

desteğin gelecekte karşılaştığı şahıslarla daha sağlam ilişkiler kurmasına yardımcı olacağı » belirtilmiştir.

14. 13 Ekim 2005 tarihinde, Paris İstinaf Mahkemesi Cezaların İnfazı Dairesi, bu kararı onaylamıştır.

15. 22 Kasım 2005 tarihinde Hay-les-Roses Komiserliğinde Binbaşı olan polis memuru, başvurucuya isminin, Meuse Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararı nedeniyle ve yukarıda belirtilen 9 Mart 2004 tarihli yasa hükümlerine göre cinsel suçlardan mahkum olanlar ulusal adli kaydına (FIJAIS) yazıldığını tebliğ etmiştir. Tebliğ niteliğinde olan bu belge şu şekilde kaleme alınmıştır :

« Ben Sayın Gardel Fabrice, 30 Ekim 2003 tarihli Meuse Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen ağır hapis cezası ile ilgili [karar] nedeniyle FIJAIS'e kaydedildiğim ve bu anlamda, Ceza Muhakemeleri Kanununun 706-53-5 maddelerine göre aşağıdaki hususları yerine getirmek zorunda olduğum konusunda bana bugün tebliğ yapıldığını kabul ediyorum :

1. adresini belgelemek : (...)

Kendi doğum günümün olduğu ay içinde veya eğer bu bilinmiyorsa veya belirli değilse Ocak ayında (...), kaydın tutulduğu yere (Adalet Bakanlığı) (...) veya polis komiserliğine veya evimin bağlı bulunduğu jandarma birliğine (...) bildirilecektir.

Aşağıdaki hususları açıkça anladığımı kabul ediyorum :

Kesinleşen bir mahkumiyetten dolayı bir suç nedeniyle on yıl veya daha fazla hapis cezasına çarptırıldım. Sonuç olarak, şahsen hazır bulunarak, her altı ayda adresimi belgeleme zorunluluğu altındayım. (...)

Ülke topraklarından ayrılma durumunda, şahsen hazır bulunma zorunluluğu yurtdışında olduğum süre içinde durdurulur ; ancak FIJAIS'in tutulduğu servise iadeli taahhütlü mektup göndererek ve (...) bu mektuba bağlı bulunduğum konsolosluk tarafından onaylanan ilgili ikametgahı ekleyerek kendi adresimi belgelemeye devam etmek, her halükarda bana aittir.

2. aynı şekillerde değişiklikten en geç onbeş gün içinde adres değişikliğini bildirme

Aşağıdaki konularda bilgilendirildiğimi kabul ediyorum :

- Yukarıda belirtilen şekilde, bu tebliğ doğum günümden iki ay öncesine denk gelmesi veya yıllık olarak daha önceden adresimi belgelemem durumları dışında, bu tebliğin yapıldığı günden itibaren on beş gün içinde ilk defa adresimi belgelemek zorundayım.
- Bu yükümlülükler uymama, 2 yıl hapis cezası ve 30 000 euro para cezasıyla cezalandırılır.
- Bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda adli makamlar, polis ve jandarma ekipleri bu durumdan haberdar edilir, aranan şahıslar listesinde ismim geçebilecek ve cezai soruşturmaya tabi olabileceğim.

- R. 53-8-13 maddenin uygulanmasıyla, Ceza Muhakemeleri Kanununun 706-53-5 maddesinde öngörülen adres değişimini bildirme ve belgeleme, en az üç aylık süreden önce adıma düzenlenmiş ve ikamedgahının gerçekliğini ortaya koyan ödeme belgesi veya fatura gibi her türlü belgeyle yapılmaktadır.
- Eğer verilen belge üçüncü kişilerin evleriyle ilgili olursa, bu durumda bu belgeye, bu kişi tarafından imzalanmış ve senin onun evinde kaldığını belirten bir belge eklenmesi gerekmektedir.

Ayrıca aşağıdaki haklara sahip olduğum konusunda bilgilendirildiğimi kabul ediyorum :

- Bilişim ve özgürlük yasası ile 706-53-9 maddenin uygulanmasıyla, bağlı bulunduğum Cumhuriyet savcılığına başvurarak kayıt üzerindeki tüm kayıtlı bilgilerin bana bildirilmesini isteyebilirim.
- Kaydedilmeme ilişkin karar yabancı bir makam tarafından verilmişse, Nantes Asliye Ceza Mahkemesi'ne bağlı Cumhuriyet savcılığından, R 53-8-27 ve devamı maddelerinde belirtilen şartlarda, hazır bulunma yükümlüğünü değiştirme, silme veya süresini bir yılla sınırlandırma talebinde bulunabilirim. »

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMALARI

16. 2004 yılında oluşturulan cinsel suçlardan mahkum olanlar ulusal adli kaydı (FIJAIS), parmak izleri kaydı (FAED), genetik izler ulusal kaydı (FNAEG) ve ulusal sicil kaydı (CJN) gibi kimlik belirleyen adli bir kayıttır. CJN bu kayıtların en eskisidir. Meclise 24 Mart 2009 tarihinde sunulan polis kayıtları üzerine bilgi raporuna göre, birçok türde polis kaydı bulunmaktadır : Sayın Alain Bauer başkanlığında oluşturulan çalışma grubu, 2006 yılında, otuz dört kayıt türünün, 2008 yılında yaklaşık olarak kırkbeş kayıt türünün var olduğunu ve on ikiye yakın kayıt türünün de « hazırlık aşamasında » olduğunu belirtmiştir.

Adalet Bakanlığı FIJAIS'ten sorumludur ve bunu yönetmektedir. FIJAIS, Nantes şehrindeki CJN servisi tarafından tutulmaktadır ; CJN'yi yöneten yargıcın kontrolü altındadır.

A. FIJAIS

17. Cinsel veya « şiddet içeren » suçlardan mahkum olanlar ulusal adli kaydı, 9 Mart 2004 tarih ve 2004-204 sayılı adaletin suçluluğun gelişimine uyumlu hale getirilmesine ilişkin yasa ile oluşturulmuştur. Bu kayıt, cinsel suçların yeniden işlenmesini engelleme, bu suçları işleyenleri tespit etmeyi kolaylaştırma ve her zaman en hızlı bir şekilde bunların yerini tespit etme amacıdadır.

Geçici tedbirler, söz konusu suçları işleyenleri, yukarıda belirtilen yasanın yürürlüğe girmesinden önce kaydetme şekillerini açıklığa kavuşturmuştur. Bu hükümler, bu yasanın yayınlanmasından önce işlenen suçların faillerine ve bu tarihten sonra Ceza Muhakemeleri Kanununun 706-53-2 maddesinde öngörülen kararlardan birine maruz kalan şahıslara uygulanmaktadır (bkz., aşağıdaki paragraf 18). Bu hükümler ayrıca, bu yasanın yayınlanmasından önce, hürriyeti bağlayıcı bir cezayı çeken şahıslara da uygulanmaktadır (savcının başvurusu üzerine).

1. Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK)

18. CMK'nın ilgili hükümleri şu şekildedir :

Madde 706-47

« Bu bölümün hükümleri, cinayet veya bir küçüğün tecavüze maruz kalmasından, işkence edilmesinden veya barbarca davranışlara maruz bırakılmasından sonra veya bunlar esnasında işlenen cinayet suçlarıyla veya bir küçüğe karşı işlenen cinsel saldırı ve zarar verme veya kadın ticareti suçlarıyla veya bir küçüğü fahişelik yapmaya zorlama suçlarıyla ilgili prosedürlere uygulanmaktadır. (...) »

Bu hükümler ayrıca, cinayet ve işkenceyle veya barbarca davranışlarla işlenen cinayet, işkence veya barbarca davranışlar veya cinayetin tekkerrür halinde işlenmesi suçlarıyla ilgili prosedürlere de uygulanmaktadır. »

Madde 706-53-1

« Cinsel veya şiddet içeren suçlardan mahkum olanların ulusal adli kaydı, Adalet Bakanlığı'nın otoritesi ve bir yargıcın kontrolü altında olan adli sicil servisi tarafından tutulmaktadır ve kişisel bilgilerin otomatik oluşturulmasından meydana gelmektedir. 706-47 maddesinde belirtilen suçların yeniden işlenmesini engellemek ve bu suçları işleyenleri tespit etmeyi kolaylaştırmak amacıyla bu işlem, 706-53-2 maddesinde öngörülen bilgilerin, bu bölümde belirtilen şartlarda, elde edilmesi, saklanması ve yetkili şahıslara bildirmesi işlemlerinden meydana gelmektedir. »

Madde 706-53-2

« Bu maddenin son bendindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki hususlara maruz kalan şahısların kimlik ve ev adresleri veya diğer adresleri ve duruma göre, konutlarının adresleri ile ilgili bilgiler, 706-47 maddesinde belirtilen bir veya birçok suçla ilgili olması durumunda, kayıt altına alınır :

1° Gıyaben verilen mahkumiyet veya mahkum olduğu halde cezadan mahrumiyet durumu veya cezanın ertelenmesi durumu dahil olmak üzere, halen kesinleşmemiş olsa bile bir mahkumiyet kararının olması ;

2° Kesin olmasa bile, 2 Şubat 1945 tarihli suçlu çocuklar ile ilgili kararnamenin 8, 15, 15-1, 16, 16 ek ve 28. maddelerinin uygulanması durumunda verilen mahkumiyet kararının olması ;

3° Cumhuriyet savcısı tarafından infazı kararlaştırılan ve bu Kanunun 41-2 maddesinde öngörülen ceza kararnamesinin olması ;

4° Ceza Kanununun 122-1 maddesinin birinci bendi hükümlerine dayanılarak verilen takipsizlik ve beraat kararlarının verilmesi ;

5° Soruşturma hakiminin kararın kayıt altına alınmasına karar vermesi durumunda, adli kontrol uygulamasının uygulandığı soruşturma açılmasına ilişkin bir karar olması ;

6° Yukarıda belirtilen nitelikte olan ve uluslararası bir antlaşma veya sözleşmenin uygulanmasıyla, Fransız makamlarının görüşlerine konu olan veya mahkum olan şahsın gönderilmesinden sonra Fransa'da uygulanan yabancı mahkemeler veya yargı organları tarafından verilen bir kararın varlığı ;

Kayıt aynı zamanda, kaydı haklı kılan karar ve suçun niteliği ile ilgili bilgileri de içermektedir. 1° et 2° bölümlerinde belirtilen kararlar verildikten sonra kaydedilirler.

Kaydedilme, bir mahkeme tarafından veya 3° et 4° bölümlerde belirtilen hallerde, Cumhuriyet savcısı tarafından açıkça istenmedikçe, 706-47 maddede belirtilen suçlar ve beş yıl veya daha az ceza öngören suçlar ile ilgili kararlar, kayıt altına alınmamaktadır. »

Madde 706-53-4

« 706-53-9 ve 706-53-10 maddelerindeki hükümlere zarar vermeden, 706-53-2 maddede belirtilen bir şahıs ile ilgili bilgiler, şahsın ölümüyle veya işlenen tüm kararların etki yapmayı bıraktığı tarihten itibaren, aşağıda belirtilen sürelerde süre aşımından dolayı kayıttan silinir :

1° Bir cürüm veya on yıl cezayı gerektiren bir suç olması durumunda otuz sene ;

2° Diğer durumlarda yirmi sene.

Af veya rehabilitasyon ve adli sicil kayıtlarında bulunan cezaların silinmesine ilişkin kurallar, bu bilgilerin silinmesi sonucunu doğurmaz.

Bu bilgiler, tek başlarına, tekerrür durumu için delil olarak kullanılamazlar.

706-53-2 maddesinin 1°, 2° et 5° bölümlerinde belirtilen ifadeler, kesinleşmiş takipsizlik veya beraat kararları durumunda kayıttan çıkarılır. 5° bölümünde belirtilen ifadeler, adli kontrolün sona ermesi veya kaldırılması durumunda yine kayıttan çıkarılır. »

Madde 706-53-5

« Kimliği kayıt altına alınan herkes, güvenlik tedbiri adı altında, bu maddede belirtilen yükümlülüklerle uymak zorundadır.

Şahıs, kaydın tutulduğu servise veya polis komiserliğine veya ikamedgahının bağlı bulunduğu jandarma birliğine iadeli taahhütlü mektup göndererek veya ilgili serviste kendisi hazır bulunarak aşağıdaki hususları yerine getirmek zorundadır :

1° Yılda bir defa adresini belgelemek ;

2° Adres değişikliğinden itibaren en geç onbeş gün içinde adres değişikliğini bildirmek.

Eğer şahıs kesinleşmiş bir kararla bir cürümden veya on yıl ceza öngören bir suçtan dolayı mahkum olmuşsa, bu durumda bu şahıs, her altı ayda bir adresini belgelemek ve bunun için komiserlikte veya ikamedgahının bağlı bulunduğu jandarma birliğinde, yada bölge jandarma komutanlığında veya ikamedgahının bulunduğu kamu güvenliği bölge müdürlüğünde veya valilik tarafından belirlenen tüm kurumlarda hazır bulunmak zorundadır.

Bu maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek zorunda olan şahıslar için bu yükümlülüklerle uymamanın cezası, iki yıl hapis cezası ve 30 000 euros para cezasıdır. »

Madde 706-53-6

« Kimlikleri kayıt altına alınan herkes, adli merci tarafından bu durumdan, şahsen veya en son bildirilen adrese iadeli taahhütlü mektupla bilgilendirilir.

Bu durumda ilgili şahıs, 706-53-5 madde hükümlerine göre uymakla zorunlu olduğu tedbirler ve yükümlülükler ile birlikte, bu tedbir ve yükümlülüklerle uymamaktan doğan cezalar konusunda bilgilendirilir.

Şahsın tutuklu bulunması durumunda, bu maddede öngörülen bilgiler kendisine kesin bir şekilde serbest bırakıldığı zaman veya daha öncesinden, cezasının ilk defa gözden geçirilme tedbiri sırasında bildirilir. »

Madde 706-53-7

25 Şubat 2008 tarih ve 2008-174 sayılı yasa ile değişik – madde 15

« Kayıttaki tutulan bilgiler, güvenli bir telekomünikasyon sistemiyle doğrudan doğruya aşağıdaki makam ve şahıslar tarafından ulaşılabilir :

1° Adli makamlar ;

2° Yaşam hakkına yapılan kasti saldırı suçu, adam kaldırma veya hürriyetten mahrum bırakma suçu veya 706-47 maddede belirtilen bir suç ve 706-53-5 ve 706-53-8 maddelerinde belirtilen özen gösterme suçu ile ilgili prosedürler kapsamında adli polis memurları ;

3° Küçüklerle temas halinde olma durumunu içeren meslekler veya çalışmalar veya bu mesleklerin ve çalışmaların icrasının kontrol altında tutulması ile ilgili idari işe alma, atama, izin, onay veya yetki ile ilgili kararlar konusunda, 706-53-12 maddede belirtilen genelgede ifade edilen listede geçen devlet idareleri ve valiler. (...)

Ayrıca, valiler aracılığıyla, belediye başkanları, il idaresi başkanları ve bölge idaresi başkanları, küçüklerle temas halinde olma durumunu içeren meslekler veya çalışmalar veya bu mesleklerin ve çalışmaların icrasının kontrol altında tutulması ile ilgili 3° bölümde belirtilen idari kararların alınması konusunda kayıttaki bulunan bilgilere ulaşabilirler. »

Madde 706-53-8

« 706-53-12 maddede belirtilen genelgede ifade edilen şekillere göre kaydı yöneten, doğrudan doğruya İçişleri Bakanlığını bilgilendirir ; İçişleri Bakanlığı, yeni kayıt

yapılması durumunda veya bir kayıtla ilgili adres değişikliği olması durumunda veya şahsın belirtilen sürede adresini belgeleyemediği durumda, bilgileri hemen polise veya ilgili jandarmaya transfer eder.

Şahsın adresini kontrol etmek veya bulmak için polis veya jandarma, gerekli tüm kontrolleri ve kamu makamları nezdinde her türlü araştırmayı yapabilir.

Şahsın belirtilen adreste bulunmaması durumunda Cumhuriyet savcısı, şahsı aranan şahıslar listesine kaydettirir. »

Madde 706-53-9

« Kendi kimliğini belgeleyen herkes, bağlı bulunduğu Asliye Ceza mahkemesine bağlı Cumhuriyet savcısına yapılacak talep üzerine, kayıt altında tutulan bilgilerin tamamını elde edebilir. »

Madde 706-53-10

5 Mart 2007 tarihli yasa ile değişik

« Bilgilerin doğru olmaması veya kaydın amacına, suçun niteliğine, suçun işlenmesi esnasında şahsın yaşına, aradan geçen zamana ve şahsın halihazırdaki kişiliğine göre bu bilgileri tutmanın artık gerekli olmaması durumunda, ismi kaydedilen herkes, Cumhuriyet savcısından kendisiyle ilgili bilgilerin düzeltilmesini veya silinmesini isteyebilir.

Kayıtta tutulan bilgiler (7 Mart 2008 tarihinden itibaren, 5 Mart 2007 tarih ve L. n° 2007-297 sayılı yasa, madde 43 ile değişik) « *ilgilinin adli sicil kaydının n° 1 bülteninde durduğu* » sürece veya halen devam eden bir adli dava ile ilgili (5 Mart 2007 tarih, L. n° 2007-297 sayılı yasa, madde 43) olduğu sürece, şahıs ıslah olmadığı ve n° 1 bülteninde bulunan kaydın temelindeki tedbir silinmediği sürece, kaydın silinmesi talebi kabuledilemez bulunur. »

Cumhuriyet savcısı kaydın değiştirmesine veya silinmesine karar vermezse şahıs, serbest bırakma ve tutuklama hakimine başvurabilir ; bu hakim kararlarına karşı da soruşturma daire başkanı önünde itiraz edilebilir.

Kaydın değiştirmesine veya silinmesine ilişkin talep konusunda karar vermeden önce Cumhuriyet savcısı, serbest bırakma ve tutuklama hakimi ve soruşturma daire başkanı, gerekli görürlerse, her türlü inceleyi yapabilirler ve özellikle şahsın tıbbi muayenesine karar verebilirler. Bir cürümle veya on yıllık hapis cezasını gerektiren ve küçükler karşı işlenen bir suç ile ilgili kayıt söz konusu olursa, kaydın silinmesi kararı bu tıbbi muayene olmadan verilemez. (...) »

Madde 706-53-12

« Bu bölümdeki hükümlerin uygulanmasının şartları ve şekilleri, özgürlükler ve bilgi işlem ulusal Komisyonu'nun görüşünden sonra, Danıştay genelgesi ile belirlenir.

Bu genelge özellikle, kaydın hangi şartlarda sorunların ve kaydın konu olduğu görüşmelerin izlerini saklayacağını belirler. »

Madde R53-8-34

« Kayıt, operasyonu yapan şahsın ünvanını ve makamı belirterek, kayıtların ve sorunların konu olduğu konular ile ilgili bilgileri üç yıllık süre boyunca tutar.

Bu bilgiler sadece kayıttan sorumlu servisin şefi olan yargıç tarafından veya onun izniyle, özel olarak yetkilendirilmiş şahıslar tarafından incelenebilir.

Bu bilgiler istatistiki çalışmalara neden olabilmektedir. »

2. Anayasa Konseyi'nin içtihadı

19. 2 Mart 2004 tarih ve 2004-492 DC sayılı kararıyla Anayasa Konseyi'ne göre, « bir şahsın kimliğinin [FIJAIS]'te kaydedilmesinin bu suçların yeniden işlenmesini engellemek ve bu suçları işleyenleri tespit etmeyi kolaylaştırmak amacındadır ; bu kayıt, bir cezayı oluşturmamaktadır ama bir polis tedbiri niteliğindedir (§ 74). Ayrıca, kaydın yapılması, incelenmesi ve kaydın kullanılması konusunda Konsey, bu kayıtların kullanımı ve incelenmesi ile ilgili şartları ve verilerin yazılması ve silinmesi konusunda adli makamlarca getirilen güvenceler, kayıtların tutulmasını haklı kılan suçların ağırlığı ve bu tip suçlarda tekerrür derecesi dikkate alındığında, itiraz edilen hükümlerin, özel yaşama saygı ve kamu düzeninin korunması arasında bulunan ve açıkça orantısız olmayan bir uyumu sağlama amacıyla olduğunu belirtmiştir (§ 87) ». Son olarak Konsey, kaydedilen şahıslara düzenli olarak ikamedgah veya kaldıkları yerin adresini bildirme yükümlülüğünün bir ceza olmadığını, ancak bir polis tedbiri olduğunu ve suçların yeniden işlenmesini engellemek ile bu suçları işleyenleri tespit etmeyi kolaylaştırma amacıyla olduğunu ifade etmiştir ; Konsey, bu kaydın konusunun, daimi bir şekilde bu şahısların adreslerinin tespit edilmesini zorunlu kıldığını ve bu kontrolü yapma yükümlülüğü yüklemenin 1789 Bildirisinin 9. maddesi anlamında gerekli olmayan bir tedbir oluşturmadığı kanaatindedir (...) » (§ 91).

3. Yargıtay içtihadı

20. 12 Mart 2008 tarihli Ceza Dairesi'nin bir kararında Yargıtay, kaydın niteliği konusunda karar vermiştir (bkz., ayrıca, ceza, 31 Ekim 2006, ceza bülteni, n° 267). Yargıtay şu ifadelerde bulunmuştur :

« FIJAIS'e kayıt yapılmasına karar verirken İstinaf Mahkemesi, bu kayıtla ilgili hükümlerin bu yasanın yürürlüğe girmesinden önce işlenen suçlara uygulanacağını öngören 9 Mart 2004 tarihli yasanın 216. maddesini doğru uygulamıştır ; bu madde öne sürülen sözleşme hükümlerine aykırı değildir, çünkü ceza olmayan ama bir güvenlik tedbiri olan FIJAIS'e kayıt yapılması, daha ağır suçları öngören yasaların geriye yürümezliği ilkesine tabi değildir ; (...) ».

Yargıtay kendi içtihatlarında, beş yıldan fazla suçlar için FIJAIS'e kayıt yapılmasının otomatik olması niteliğini kabul etmiştir (Ceza Dairesi, 16 Ocak 2008).

4. Polis ve jandarma kayıtlarının kontrol grubu

21. Bu çalışma grubu, Aralık 2008 tarihinde, İçişleri Bakanlığı ve Uzak Deniz ve Toprakların Bütünlüğü Bakanlığına, « Özgürlükleri daha iyi korumak için tedbirlerin uygulanmasını daha iyi kontrol etmek » başlıklı bir rapor sunmuştur. Bu rapora göre, Haziran 2005 senesinde, FIJAIS'in oluşturulmasından beri, yirmi bin ikiyüz yirmi iki kişi FIJAIS'te kayıtlıdır ; Ekim 2008 tarihinde bu rakam kırküz bin dört yüz sekiz kişi olmuştur.

B. Otomatik hale getirilen ulusal adli sicil kaydı

1. Genel Hükümler

22. CMK'nın 768 ve 781 arasındaki maddeler, ulusal adli sicil kaydının (CJN) işleyişini düzenlemektedir. CJN, ceza mahkemeleri tarafından verilen ceza mahkumiyetlerini ve ehliyetlilik sonucunu doğurması durumunda bazı ticari, idari ve disiplin suçları ile ilgili kayıtları tutmaktadır. Adli sicil, üç kısımdan oluşmaktadır. Adli sicilde bulunan bilgiler, bültenler şeklinde bildirilir.

Bülten n° 1 (CMK'nın 774. maddesi) adli sicil kayıtlarının tam listesini, yani bir şahısla ilgili tüm mahkumiyetleri içermektedir. Sadece adli makamlara verilir.

Bülten n° 2 (CMK'nın 775. maddesi), küçükler aleyhine verilen mahkumiyet kararları, yabancı ülke kararları, kabahatler ve ilgili süre bittiği zaman ertelemeyle verilen mahkumiyet kararları dışındaki cürüm ve suç işlemekten dolayı birçok mahkumiyeti içermektedir. Hakimden bir mahkumiyetin adli sicil Bülten n° 2 kısmına yazılmamasını talep etmek mümkündür (ancak bu mahkumiyet bülten n° 1 de durmaktadır). Bu bülten belirli nedenler için sadece idari ve askeri makamlara açıktır : valiler, askeri makamlar, kamu kuruluşların yöneticileri vs.

Bülten n° 3 (CMK'nın 775. maddesi), bir cürüm veya suç nedeniyle verilen en ağır cezaların, özellikle iki yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaların, listesinden oluşmaktadır. Sadece bu bülten ilgili kişiye verilebilir.

2. Rehabilitasyon prosedürü

23. Ceza Kanunu, yasada belirtilen süreden (kırk sene) daha az bir sürede, adli sicilde bulunan bir mahkumiyeti silme imkanı tanıyan gerçek kişilerin rehabilitasyon prosedürünü öngörmektedir. Bu Kanunun 133-1 maddesine göre rehabilitasyon, mahkumiyeti silmektedir.

24. 133-13 maddesi tam bir rehabilitasyon için öngörülen şartları belirtmektedir :

Madde 133-13

« Belirtilen aşağıdaki sürelerde ağır cezalık veya asliye cezalık herhangi bir suç işlemeyen mahkumiyete konu olan gerçek kişi, rehabilitasyon hakkını tamamen kazanmıştır : (...) »

3° On yılı geçmeyen tek hapis cezası için veya toplamda beş yılı geçmeyen birçok mahkumiyet için, çekilen cezanın süre bitiminden veya zamanaşımı süresinden itibaren on yıl sonra. (...) »

25. Ceza Muhakemeleri Kanunu, adli rehabilitasyonu düzenlemektedir :

Madde 785 bent 1

« Mahkumun hayatta olduğu süre içinde yargıdan rehabilitasyon talebinde bulunmak sadece kendisine, eğer kendisi yasaklıysa, yasal temsilcisine aittir ; ölüm durumunda ve yasal şartlar gerçekleşmişse, eşi veya ebeveynleri veya çocukları, yalnızca ölümden itibaren bir yıl içinde, varolan talebi takip edebilirler ve yeni bir talepte bulunabilirler. »

Madde 786

9 Mart 2004 tarih ve 2004-204 sayılı yasa ile değişik – yürürlüğe giriş tarihi 1 Ocak 2005

« Ağır cezalık bir suçtan mahkum olan şahıslar için rehabilitasyon talebi, ancak beş yıldan sonra istenebilir (...).

Hürriyeti bağlayıcı bir cezaya çarptırılan mahkumlar için bu süre (...), kesin bir şekilde serbest bırakılmalarından veya, 733. maddenin üçüncü bendi hükümlerine göre, kaldırılmamış olan şartlı tahliye edilmelerinden başlar (...) ».

26. Adli sicil kaydının silinmesi ile ilgili kurallar şu şekildedir :

Madde 769

« Af ile silinen veya değiştirilen mahkumiyetler ile ilgili kayıtlar, adli sicil kaydından çıkarılırlar (...). Aynı durum kırk seneden önce verilen mahkumiyetler (...) ve sonrasında verilen ağır cezalık veya asliye cezalık yeni bir mahkumiyet kararı olmayan mahkumiyetler ile ilgili kayıtlar için de geçerlidir (...).

Ayrıca adli sicil kaydından çıkarılan hususlar şunlardır :

(...)

8° 798 maddenin ikinci bendine uygun olarak yargı organının, açıkça mahkumiyetin adli sicilden çıkarılmasına karar vermesi durumunda, adli bir rehabilitasyona konu olan mahkumiyetler. »

III. İLGİLİ ULUSLARARASI HUKUK

A. Avrupa Konseyi Belgeleri

27. Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (« Verilerin Korunmasına Dair Sözleşme ») « kişisel nitelikteki verileri », tanınan veya tanınabilir gerçek bir şahısla ilgili her türlü bilgi olarak tanımlamaktadır. Sözleşme özellikle şunları düzenlemektedir :

« Başlangıç (...)

Otomatik bilgi işleme konu teşkil eden kişisel nitelikteki verilerin sınırlar ötesi akışının yoğunlaşması karşısında, herkesin temel hak ve özgürlüklerinin, özellikle özel yaşama saygı hakkının korunmasının genişletilmesinin arzu edilmesi hususunu düşünerek ;

Madde 5 – Verilerin niteliği

Otomatik bilgi işleme konu teşkil eden kişisel nitelikteki veriler : (...)

b. belli ve meşru amaçlar için kaydedilmeli ve bu amaçlara aykırı bir şekilde kullanılmamalıdır ;

c. uygun ve elverişli olmalı ve kaydedildikleri amaçlara göre orantısız olmamalıdır ;

(...)

e. ilgili kişilerin kimliklerini belirtecek bir şekil altında ve kaydedildikleri amaçlar için gerekli görülen süreyi aşmayacak süre içinde muhafaza edilmelidir.

Madde 6 – Özellikli veri kategorileri

İç hukukta gerekli güvenceler sağlanmadıkça, ırk kökeni, politik düşünceleri, dini veya diğer inançları ortaya koyan kişisel nitelikteki verilerle sağlık veya cinsel yaşamla ilgili kişisel nitelikteki veriler, otomatik bilgi işlemine tâbi tutulamazlar (...)

Madde 7 – Verilerin güvenliği

Otomatik sicillere kaydedilen kişisel nitelikteki verileri korumak için, bunların kaza ile veya izinsiz olarak imhasına veya tahrip olmasına veya bunların izinsiz olarak elde edilmesine, değiştirilmesine veya dağıtılmasına karşı gerekli güvenlik önlemler alınır. »

28. Bakanlar Komitesinin R (87) 15 sayılı ve polis sektöründe kişisel verilerin kullanımının düzenlenmesini öngören tavsiye kararı (kabul edilme tarihi 17 Eylül 1987), özellikle şu ifadeleri kullanmaktadır :

« İlke 2 – Verilerin toplanması

2.1. Polislik işlerde kullanılmak amacıyla kişisel verilerin toplanması, somut bir tehlikeyi korumak için veya belirli bir suçu cezalandırmak için varolan gereklilikle sınırlandırılması gerekmektedir. Bu hükmün tüm istisnaları, özel ulusal bir mevzuata konu olması gerekmektedir.

(...)

İlke 3 – Verilerin kaydedilmesi

3.1. Mümkün olduğu kadar, polislik işlerde kişisel verilerin kayıt altına alınması, sadece gerçek verilerle ilgili olması ve polisin ulusal hukuk kapsamında varolan görevlerini icra etmek ve uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerini yerine getirmek için gerekli olan verilerle sınırlandırılması gerekmektedir.

(...)

İlke 7 – Verileri tutma süresi ve güncelleştirilmesi

7.1. Kaydedildikleri amaçlar için artık gerekli olmaması durumunda, polislik işlerde kullanılan kişisel verilerin silinmesi için tüm tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bu amaçla, özellikle aşağıdaki kriterlerin dikkate alınması gerekmektedir : verilerin belirli bir olay için yapılan soruşturma ışığında korunması zorunluluğu ; kesin bir kararın ve özellikle beraat kararının verilmesi ; rehabilitasyon ; zamanaşımı ; af ; ilgili şahsın yaşı ; verilerin özel kategorileri. »

B. Karşılaştırmalı hukuk

29. Fransa Cumhuriyeti Senatosu, Mart 2004 tarihinde, küçüklere karşı işlenen cinsel suçların tedavisi ile ilgili bir « Karşılaştırmalı mevzuat çalışması » (n° 133) yayınlamıştır. Bu rapor, « sadece İngiltere ve Galler ülkesinde cinsel suçlardan mahkum olanların kaydının tutulduğunu » ifade etmektedir. Almanya’da, federal anlamda bir kayıt bulunmamaktadır ama iki *Länder*’de (Bavyera ve Breme) belirli kayıtlar vardır. Bavyera’daki kayıt « HEADS » (*Haft-Entlassenen -Auskunfts-Datei-Sexualstraftäter*), sadece polis memurlarına ve yargıçlara açıktır. Birleşik Krallık’ta, suç faillerinin kaydedilmesi otuz ay hapis cezasından fazla bir cezaya çarptırılan şahıslar ile sınırlıdır ve kaydedilen verilerin silinmesi mümkün değildir (Cinsel Suçlar Kanunu 2003, s. 82).

HUKUK AÇISINDAN

I. İÇ HUKUK YOLLARININ TÜKETİLMEDİĞİ İTİRAZI ÜZERİNE

30. Başvurucu, kendisine 22 Kasım 2005 tarihinde tebliğ edilen FIJAIS'e yapılan bilgilerinin kaydedilmesinden şikayet etmektedir. Sözleşme'nin 7. maddesini öne sürmektedir. Bu şikayet ayrıca, Mahkeme tarafından resen sorulan Sözleşme'nin 8. maddesiyle ilgili sorulara konu olmuştur.

31. Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediği iddiasında bulunmaktadır. Hükümet'e göre, kendisine yapılan tebliğ belgesinden de anlaşılacağı üzere başvurucunun, CMK'nın 706-53-10 maddesine göre, ihlale ilişkin şikayetlere dayanarak Cumhuriyet savcılığına kaydın düzeltilmesi talebinde bulunma imkanı vardı.

32. Başvurucu, bu metnin, kayıt işlemine karşı bir başvuru olarak yorumlanamayacağını ifade etmektedir. Başvurucu ayrıca, bu ihtimalin FIJAIS'e yapılan kaydına karşı etkili bir başvuru olarak değerlendirmeyeceğini belirtmektedir.

33. Mahkeme, Hükümet tarafından öne sürülen başvurunun etkililiği ile ilgili itirazı olduğunu gözlemlemektedir. Başvurucu gibi Mahkeme, düzeltme talebinin, kaydedilen kişinin bilgileri ile ilgili olarak muhtemel maddi hataları düzeltmeye imkan vermediğini düşünmektedir. Yasa ile öngörülen bilgilerin silinmesi konusunda ise, CMK'nın 706-53-4 ve 706-53-10 maddelerinden (yukarıdaki paragraf 18), silmenin bazı şekil ve esasa ilişkin şartlara bağlandığı ve bu şartların keyfilik ve kötüye kullanma riskine karşı kaydedilen şahısları koruma amacıyla olan güvenceler ışığında incelenmesi gerektiği sonucu çıkmaktadır. Mahkeme, bu hususun daha çok, Sözleşme'nin 8. maddesiyle ilgili şikayetin esasına bağlı olduğu kanaatinde. Mahkeme, Hükümet'in incelenen her şikayet ile ilgili itirazlar öne sürdüğünü belirtmektedir; Mahkeme dolayısıyla, bu şikayetlerin kabuledilebilirliğini sonra inceleyecektir.

II. SÖZLEŞME'NİN 7. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI ÜZERİNE

34. Başvurucu FIJAIS'e kaydedilmesinden ve 9 Mart 2004 tarihli yasanın geçmişe yürürlü bir şekilde uygulanmasından şikayet etmektedir. Bu yasanın 7 § 1 maddesine aykırı bir şekilde, kendisine mahkum olduğu günde varolan yükümlülüklerden daha ağır yükümlülükler yüklediğini belirtmektedir. 7 § 1 maddesinin hükümleri şu şekildedir :

« Hiç kimse, işlendiği zaman ulusal veya uluslararası hukuka göre suç oluşturmayan bir eylem veya ihmalden dolayı suçlu bulunamaz. Aynı biçimde, suçun işlendiği sırada uygulanabilir olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. »

35. Hükümet, bu şikayetle ilgili olarak Mahkeme'nin konu yönünden yetkisizlik *ratione materiae* iddiasını öne sürmektedir. Ona göre, FIJAIS'e kaydedilme, Sözleşme'nin 7. maddesinin uygulanması ile ilgili içtihatlar anlamında « ceza » olarak kabul edilememektedir.

36. Hükümet, 9 Mart 2004 tarihli yasanın suçun işlendiği zaman ve başvurunun mahkum olduğu zaman yürürlüğe girmediği hususuna itiraz etmemektedir. Ancak Hükümet, bu tedbirin 7. madde hükmü anlamında bir « ceza » oluşturmadığını iddia etmektedir. Bu anlamda, Mahkeme içtihatlarında, özellikle *Welch/Birleşik Krallık* (9 Şubat 1995, § 27, seri A n° 307-A) ve *Jamil/Fransa* (8 Haziran 1995, § 30, seri A n° 317-B) davalarından çıkan ilkelere gönderme yapmaktadır. Ceza mahkemesi tarafından verilen ve caydırıcı bir etki gösteren Sayın Jamil'e uygulanan tedbirin cezalandırıcı bir şekilde hürriyeti bağlayıcı cezaya yol açmasından dolayı, Mahkeme'nin *Jamil* davasında, şahsın fiziki olarak tutulmasının bir ceza olduğunu kabul ettiği doğrudur (§ 32). Buna karşın Mahkeme, suç işlenmesini engellemek amacıyla olan özel bir izleme tedbirinin ceza olarak kabul edilemeyeceğine karar vermiştir (*Raimondo/İtalya*, 22 Şubat 1994, § 43, seri A n° 281-A). Hükümet'e göre, bu aynen, güvenlik tedbirleri arasında olan FIJAIS'e yapılan kaydın da taşıdığı amaçtır. Bu tedbirlerin, bir suçlu tarafından suçun tekrar işlenmesini engelleme ve tehlikeli bir durumu ortadan kaldırma amacını taşıyan sosyal koruma tedbirleri olarak tanımlanması gerekmektedir. Bunların temelleri suçlunun suçluluğu değildir, ama suçlunun arzettiği tehlike durumudur. Dolayısıyla FIJAIS'e kayıt, « güvenlik tedbiri adı altında » (CMK'nın 706-53-5 maddesi) yapılmaktadır ve bir ceza değildir. Gerçekten de, CMK'nın 706-53-2 4 maddesi, Ceza Kanununun 122-1 maddenin 1. bendine dayanan takipsizlik ve beraat kararları durumu dahil olmak üzere, şahsın FIJAIS'e kaydının yapılmasını öngörmektedir. Ceza Kanununun bu hükmü, « olaylar zamanında temyiz kudretini ve fiillerinin kontrol yetisini ortadan kaldıran ruhsal veya sinir bozukluğu olan şahısların, cezai anlamda sorumlu olmadığını düzenlemektedir ».

37. Başvurucu, FIJAIS'e kaydının yapılmasının, mahkum olduğu zaman varolmayan bir metne dayanılarak bir zorunluluk yarattığı kanaatindedir. Bu kayıt, suçu işlediği zaman uygulanan bir cezadan daha ağır bir cezayı oluşturmaktadır.

38. Mahkeme, 9 Mart 2004 tarihli yasanın yürürlüğe girmesinden sonra başvurunun FIJAIS'e kaydedildiğini gözlemlemektedir. Bu kayıt, mahkumiyetinden sonra meydana gelmiştir. Bu tedbir başvurucuya, her altı ayda bir adresini belgeleme ve adres değişikliği durumunda en geç onbeş gün içinde bu adres değişikliğini bildirme yükümlülüğü yüklemektedir.

39. Mahkeme FIJAIS'e yapılan kaydın Sözleşme'nin 7 § 1 maddesi anlamında bir « ceza » olarak kabul edilip edilmeyeceğini veya bu maddenin uygulama alanı dışına giren bir tedbir olup olmadığını belirlemek zorundadır (*Ibbotson/Birleşik Krallık*, 21 Ekim 1998 tarihli Komisyon

kararı, n° 40146/98, ve *Adamson/Birleşik Krallık* (kabuledilebilirlik üzerine), n° 42293/98, 26 Ocak 1999, cinsel suçlardan mahkum edilenlerin kaydedilmesi ile ilgili olarak ve, *mutatis mutandis*, *Van der Velden/Hollanda* (kabuledilebilirlik üzerine), n° 29514/05, CEDH 2006-..., başvurucudan makamlar tarafından alınan DNA verilerinin saklanması ile ilgili olarak).

40. Bu bağlamda Mahkeme, 7. maddede varolan « ceza » kavramının otonom bir niteliğe sahip olduğunu hatırlatmaktadır. 7. madde tarafından sunulan korumayı etkili kılmak için Mahkeme, görünüşten öteye gitme ve belirli bir tedbirin bu hüküm anlamında bir « ceza » olup olmadığını taktir etme konusunda serbest olmaya devam etmek zorundadır. 7 § 1 maddesinin ikinci cümlesi, bir cezanın varlığının taktiri konusunda, söz konusu tedbirin bir « suçtan » sonra verilen bir mahkumiyet kararı ile dayatılıp dayatılmadığını tespit etmek gerekmektedir. Bu konuda başka unsurlarda önemlidir : iç hukukta söz konusu tedbirin sınıflandırılması, bu tedbirin niteliği ve amacı, bunun infazı ve uygulanmasına bağlı olan usuller ve bunun ağırlığı (*Welch*, yukarıda adı geçen karar, §§ 27 ve 28).

41. Bu davada Mahkeme öncelikle, başvurucunun FIJAIS'e kaydedilmesinin, 30 Ekim 2003 tarihli mahkumiyetinin bir sonucu olduğunu çünkü, başvuru gibi bu durumun, cinsel nitelikte bir suç için beş seneden fazla hapis cezasına çarptırılan şahısların otomatik olarak kaydedilmesi ile ilgili olduğunu belirtmektedir.

42. İç hukuktaki hukuki nitelendirme ile ilgili olarak Mahkeme, Anayasa Konseyi'ne göre, söz konusu tedbirin bir ceza değil bir « polis tedbiri » olduğunu ve CMK'nın 706-53-1 maddesi hükümleri gereğince FIJAIS'in cinsel suçların yeniden işlenmesini engellemek ve bu suçları işleyenleri tespit etmeyi ve yerlerini belirlemeyi kolaylaştırmak amacıyla olduğunu belirtmektedir (yukarıdaki paragraflar 18 ve 19).

43. Söz konusu tedbirin amacı ve niteliği ile ilgili olarak Mahkeme, başvurucunun bu yeni yükümlülüğü cezalandırıcı olarak gördüğünü belirtmektedir. Ancak Mahkeme, bu yükümlülüğün asıl amacının, suçun tekrar işlenmesini engellemek olduğu kanaatindedir. Bu bağlamda Mahkeme, mahkum olan şahısların adreslerinin polis, jandarma ve adli makamlar tarafından FIJAIS'e kayıtlı olmasından dolayı bilinmesinin caydırıcı yönü olduğunu ve polis soruşturmalarını kolaylaştırdığını ifade etmektedir. FIJAIS'e kayıtlı olmaktan doğan yükümlülük önleyici ve caydırıcıdır ve bir ceza niteliğinde ve cezalandırıcı olarak kabul edilememektedir.

44. Bununla birlikte Mahkeme, her ne kadar yükümlülüğe uymamaktan dolayı başvuru, iki sene hapis cezası ve 30 000 euro (EUR) para cezası ile karşı karşıya kalsa da, bunun için başvurucunun mahkumiyetiyle sonuçlanan 30 Ekim 2003 tarihli karardan bağımsız bir başka davanın açılması gerektiğini ve bu davada yetkili hakim, yükümlülüğün yerine

getirilmemesinden dolayı kusurlu olup olmadığını taktir edeceğini belirtmektedir (bkz., *a contrario*, *Welch*, yukarıda adı geçen karar, § 14).

45. Son olarak, söz konusu tedbirin ağırlığı ile ilgili olarak Mahkeme, bu kriterin başlı başına belirleyici olmadığını hatırlatmaktadır (bkz., *Welch*, yukarıda adı geçen karar, § 32). Mahkeme, her halükarda, her altı ayda bir ikamedgah adresinin belgelenmesi ve değişiklik durumunda en geç on beş gün içinde bu değişikliği bildirme yükümlülüğünün, otuz yıl süreyle de olsa, bir « ceza » olarak kabul edilmesi için gerekli olan ağırlığa varmadığı kanaatindedir.

46. Bu gerekçeler ışığında Mahkeme, FIJAIS'e kayıt ve bundan doğan yükümlülüklerin, Sözleşme'nin 7 § 1 maddesi anlamında « ceza » olarak kabul edilemeyeceğini ve FIJAIS'in, bu hükümde geçen geçmişe yürümezlik ilkesinin uygulanmadığı bir önleme tedbiri olarak kabul edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

47. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 7. maddesi ile ilgili şikayet, Sözleşme hükümleriyle konu yönünden *ratione materiae* uyumsuz olduğundan dolayı Sözleşme'nin 35 §§ 3 ve 4 maddelerine göre reddedilmesi gerekmektedir.

II. SÖZLEŞME'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI ÜZERİNE

48. 7. madde ile ilgili şikayet, aynı zamanda Mahkeme tarafından sorulan Sözleşme'nin 8. maddesiyle ilgili sorulara konu olmuştur. 8. madde şu şekildedir :

« 1. 1. Herkes özel (...) hayatına (...) saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. 2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, (...) düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir. »

A. Tarafların argümanları

49. Hükümet öncelikle, asıl başvurusunda başvurusunun açıkça Sözleşme'nin 8. maddesi ile ilgili şikayeti öne sürmediğinin altını çizmektedir. Mahkeme söz konusu prosedürü, Sözleşme'nin 8. maddesi altında inceleme arzusundadır; Hükümet, Fransız makamlarının bu hükmü ihlal etmedikleri kanaatindedir.

50. Hükümet ayrıca, başvurusunun FIJAIS'e kaydedilme zorunluluğunun, CMK'nın 706-53-5 maddesindeki zorunluluklarla sınırlı olduğundan, kendisinin özel ve aile yaşamı hakkına bir müdahale olarak kabul edilemeyeceğinin altını çizmektedir (yukarıdaki paragraf 18).

51. Hükümet, söz konusu tedbirin yasal bir temeli olduğunu ve bu temelin, FIJAIS'e kaydın ilgili şahıslar için sonuçlarını öngören 9 Mart 2004 tarihli yasa olduğunu iddia etmektedir. Bu kayıt kamu düzeninin korunması ve, özellikle küçüklere karşı, suç işlenmesinin önlenmesi amacını taşınmaktadır (CMK'nın 706-53-1 maddesi).

52. Hükümet son olarak, toplum için cinsel suçları engelleme faydası ile başvurunun özel yaşam hakkına yapılan müdahale arasında bir denge kurulması önerisinde bulunmaktadır. Hükümet'e göre, FIJAIS, haklılığını bu tür spesifik suçlarla mücadelede meydana gelen kamu vicdanında bulmakta ve cinsel nitelikteki suçlarla ilgili gelişen hukuki bir rejimin oluşturulması nedeniyle oluşturulmuştur. Bu tür spesifik suçlar, bir yandan, suçun tekrar işlenmesinin gerçek faktörü olan faillerin sık sık kişilik bunalımı yaşamasının, diğer yandan, özellikle olayların meydana geldiği zaman küçük yaşta olan mağdurlarda yarattığı acının bir sonucudur. Dolayısıyla ulusal makamlar cezalandırıcı tedbirlerle birlikte önleyici tedbirleri beraber almışlardır. Bu şartlarda FIJAIS'in oluşturulması, özellikle cinsel suçların ağırlığı kapsamında önleme hükümlerinde varolan boşlukları doldurma amacındadır. Hükümet, Mahkeme içtihatlarından, « kötüye kullanıma karşı gerekli ve yeterli güvencelerin [olması] şartıyla », Mahkeme'nin devletlerin, suçları engellemek için, kişiler ile ilgili bilgilerin bilgi kayıtları üzerinde toplanması ve kaydedilmesi hakkına itiraz etmediği sonucunun çıktığını eklemektedir (*Leander/İsveç*, 26 Mart 1987, § 60, seri A n° 116).

53. Bu davada başvuru, yasa tarafından sunulan tüm güvencelerden faydalanmıştır. Başvuru, kendisinin kaydedilmesinden haberdar edilmiştir ve bu kayıt, hakim kontrolü altında yapılmıştır. Bu durum, sadece yukarıda belirtilen Kanunun 706-47 maddesinde ifade edilen ağır cinsel suçlardan mahkum olanlar için söz konusudur.

54. Yasa tarafından öngörülen diğer güvenceler ile ilgili olarak Hükümet, bilgilerin tutulma süresinin işlenen suçun ağırlığına bağlı olduğunu hatırlatmaktadır: yirmi veya otuz yıl. Bu süre en üst sınırdır ve ilgili şahıslar FIJAIS'te bulunan kendilerini ilgilendiren verilerin silinmesini talep edebilirler. Bu talep makamlar önünde yapılabilir: Cumhuriyet savcılığı, serbest bırakma ve tutuklama hakimi ve soruşturma dairesi başkanı. Bu üçlü başvuru, Hükümet'e göre, üçlü bir güvence oluşturmaktadır. Bu davada, başvurunun mahkumiyetinin adli sicil kaydında tutulması, FIJAIS'teki kaydın silinmesi talebini kabuledilemez hale getirir. Ancak başvuru, adli sicildeki mahkumiyetini sildirme niteliğinde olan adli rehabilitasyon talebinde bulunma hakkına sahiptir. Ayrıca, açıkça belirli durumlarda, FIJAIS sadece bazı makamlara açıktır ve bu makamların gizlilik yükümlülükleri bulunmaktadır. Son olarak, FIJAIS ile diğer kayıtlar arasında hiçbir yakınlık bulunmamaktadır.

55. Hükümet, FIJAIS'e kayıt ile ilgili güvencelerden dolayı, Sözleşme'nin 8 § 2 maddesi anlamında, bu kaydın demokratik toplumda gerekli bir müdahale oluşturduğu sonucuna varmaktadır.

56. Başvurucu, kayıta tutulan bilgilerin halka açık bilgiler olmadığını, metinden doğan zorunlulukların azımsanacak nitelikte olmadığını ve mahkum olan kişinin hareket özgürlüğünü sınırladığını belirtmektedir.

B. Mahkeme'nin değerlendirmesi

57. Davanın olaylarının hukuki nitelendirmesini yapmaya yetkili olan Mahkeme, başvurucular ve hükümetler tarafından yapılan hukuki nitelendirmeyle bağlı olmadığını hatırlatmak gerekmektedir. *jura novit curia* ilkesi gereğince Mahkeme, taraflarca öne sürülmeyen bir madde veya bir paragraf altında bir şikayeti kendiliğinden inceleyebilir. Başka bir deyişle, bir şikayet öne sürülen hukuki argümanlar veya araçlarla değil, ama olayların karakterlerine göre incelenir (*Guerra ve diğerleri/İtalya*, 19 Şubat 1998, § 44, *Kararlar Dergisi* 1998-I, ve *Berktaş/Türkiye*, n° 22493/93, § 168, 1 Mart 2001). Dolayısıyla Hükümet'in itirazının reddedilmesi gerekmektedir.

Mahkeme, Sözleşme'nin 35 § 3 maddesi anlamında bu şikayetin temelden yoksun olmadığı kanaatindedir. Mahkeme ayrıca, bu şikayetin hiçbir kabuledilebilirlik kriterine aykırı olmadığını belirtmektedir. Dolayısıyla bu şikayetin kabuledilebilir olduğuna karar vermek gerekmektedir.

58. Mahkeme, FIJAIS'in başvurunun özel yaşamına ilişkin veriler içerdiğini ifade etmektedir. Bu kayıt Adalet Bakanlığı'na bağlıdır ve adli sicilden sorumlu olan bir yargıcın kontrolüne bırakılmıştır. Mahkeme bu aşamada, başvuru için muhtemel avantajlar ve toplanan verilerin hassasiyeti üzerine spekülasyon yapmanın kendisine düşmediğinin altını çizmektedir. Mahkeme'nin kendi içtihatlarına göre, bir kamu makamı tarafından bir şahsın özel yaşamına ilişkin verilerin kaydedilmesi 8. madde anlamında bir müdahale olarak kabul edilmektedir. Kaydedilen bilgilerin sonradan kullanılması az önemlidir (bkz., *mutatis mutandis*, *Leander*, yukarıda adı geçen karar, § 48, ve *Kopp/İsviçre*, 25 Mart 1998, § 53, *Recueil* 1998-II). Daha açık bir şekilde söylemek gerekirse, - cinsel bir suçtan dolayı mahkum olan şahıslar için - polise isimlerini, doğum tarihlerini, adreslerini veya adres değişikliklerini bildirme zorunluluğunun Sözleşme'nin 8 § 1 fıkrası kapsamına girdiğine daha önceden karar verilmiştir (*Adamson*, yukarıda adı geçen karar).

59. Mahkeme, tarafların söz konusu müdahalenin yasa ile öngörüldüğü ve bu müdahalenin kamu düzeninin korunması ve suçların önlenmesi gibi meşru amaçlara yönelik olduğu konusunda itirazlarının olmadığını gözlemlemektedir (*ibidem*). Mahkeme dolayısıyla, Sözleşme'nin zorunluluklarına göre bu müdahalenin gerekliliğini inceleyecektir.

60. Mahkeme, son olarak, kendi taktirini davada uygulamadan önce, haklar arasında makul bir denge kurma konusunun, öncelikle ulusal makamlara ait olduğunu ve ilke olarak, bu konuda devletlere bir taktir yetkisi verildiğini hatırlatmaktadır. Bu taktir yetkisinin genişliği değişmektedir ve birçok unsura, özellikle de söz konusu faaliyetin niteliğine ve sınırlamaların amacına bağlıdır (*Smith ve Grady/Birleşik Krallık*, n°s 33985/96 ve 33986/96, § 88, CEDH 1999-VI).

61. Dolayısıyla, özellikle bir şahsın varlığı veya kimliği ile ilgili önemli bir konu söz konusu olduğu zaman, devlete bırakılan taktir yetkisi genel olarak sınırlıdır.

62. Sözleşme'nin 8. maddesi ile korunan özel yaşam ve aile yaşamına saygı hakkını kullanmak için, kişisel verilerin korunması büyük bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla, kişisel verilerin bu maddede öngörülen güvencelere uygun olmayan bir şekilde kullanılmasını önlemek için, ulusal mevzuatın gerekli garantileri içermesi gerekmektedir (bkz., *mutatis mutandis*, *Z/Finlandiya*, 25 Şubat 1997, § 95, *Recueil* 1997-I). *S. ve Harper/Birleşik Krallık*, ([BD], n°s 30562/04 ve 30566/04, § 103), davasında söylediği gibi Mahkeme, otomatik bir işleme tabi tutulan kişisel verilerin korunması ve özellikle bu verilerin polislik işler amacıyla kullanılması söz konusu olduğu zaman, bu garantilere sahip olmanın daha çok hissedildiği görüşündedir. İç hukuk özellikle, bu verilerin kaydedilme amaçlarına uygun bir şekilde yapılmasını ve aşırı olmamasını sağlaması gerekmektedir. İç hukuk aynı zamanda, şahısların teşhisini yapmak için tutulan bu verilerin, kaydedilme amaçlarına uygun olan süreyi aşmamalarını sağlaması gerekmektedir (bkz., yukarıdaki paragraflar 27 ve 28, özellikle Verilerin Korunması ile ilgili Sözleşme'nin Başlangıç ve 5. maddesi ve Bakanlar Komitesinin R (87) 15 sayılı ve polis sektöründe kişisel verilerin kullanımının düzenlenmesini öngören tavsiye kararının 7. ilkesi). İç hukukun ayrıca, sağlam olmayan ve kötüniyetli kullanımlara karşı kişisel verileri etkili bir şekilde korumak için gerekli garantileri içermesi gerekmektedir.

63. Mahkeme, küçüğe tecvüzden dolayı on beş sene hapis cezasına çarptırılan başvurucunun bilgilerinin bulunduğu bu kaydın, önleme amacıyla olduğu konusunda şüphesi bulunmamaktadır. Cinsel kötü muamele şüphesiz iğrenç ve mağdurları zayıflatan bir kötülük türüdür. Çocukların ve diğer zayıf insanların devletin koruması altında olma hakları vardır ve devlet, onların özel yaşamlarına yapılacak ağır bir müdahaleden koruyacak etkili tedbirleri hayata geçirmesi gerekmektedir (*Stubbings ve diğerleri/Birleşik Krallık*, 22 Ekim 1996, § 64, *Recueil* 1996-IV).

64. Aynı zamanda, Avrupa'da ceza politikaları gelişmekte ve bu gelişme cezalandırma ile birlikte, tutuklamanın ıslah etme konusundaki önemini belirlemektedir. Bu durum, özellikle uzun süreli hapis cezalarının sonunda söz konusudur (*Dickson/Birleşik Krallık* [BD], n° 44362/04, § 75, CEDH 2007-V). Başarılı bir rehabilitasyon, özellikle suçun yeniden işlenmesinin

önlenmesi anlamına gelmektedir (bkz., *Léger/Fransa*, n° 19324/02, § 49, kararında geçen Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği'nin raporu).

65. Bu davada, 2004 tarihli yasanın geçici hükümlerine dayanılarak ve mahkum olduğu suç dikkate alınarak başvurunun, otomatik olarak kaydı yapılmıştır. Bu kayıt usulüne uygun bir şekilde kendisine tebliğ edilmiştir ve başvuru kendisi için oluşan zorunluluklardan haberdar edilmiştir.

66. Hapis cezası ve para cezası baskısı altında, her altı ayda bir adresini belgeleme ve adres değişikliğini bildirme yükümlülükleri konusunda Mahkeme, bu durumun Sözleşme'nin 8. maddesi altında sorun çıkarmadığını daha önce ifade etmiştir (*Adamson*, yukarıda adı geçen karar).

67. Bilgilerin tutulması süresi ile ilgili olarak Mahkeme, bunun geçmişteki mahkumiyetin ağırlığına göre yirmi veya otuz yıl olduğunu belirtmektedir.

68. Hükümet'in belirttiği gibi, burada en üst sınır söz konusudur. Bu davada süre otuz sene olduğu için önemli olsa bile Mahkeme, bu süre bittikten sonra verilerin silinmesinin hak olduğunu ve bu sürenin kayıt işlemine neden olan mahkumiyetin sonuçlarının kesilmesinden itibaren başladığını gözlemlemektedir. Mahkeme ayrıca, kaydın amacına, suçun niteliğine, suçun işlenmesi esnasında şahsın yaşına, aradan geçen zamana ve şahsın halihazırdaki kişiliğine göre bu bilgileri tutmanın artık gerekli olmaması durumunda, ilgili şahsın, Cumhuriyet savcısından kendisiyle ilgili bilgilerin düzeltilmesini veya silinmesini isteyebileceğini ifade etmektedir (yukarıdaki paragraf 18, CMK'nın 706-53-10 maddesi). Savcının kararına karşı, serbest bırakma ve tutuklama hakimi ve soruşturma dairesi başkanı önünde itiraz edilebilir.

69. Mahkeme, verilerin silinmesi ile ilgili bu hukuki prosedürün, belirli kriterler bazında bilgilerin tutulmasının haklılığını bağımsız bir şekilde kontrol ettiği (*S. ve Harper*, yukarıda adı geçen karar, § 119) ve kaydedilmeyi haklı kılan suçların ağırlığına göre, özel yaşam hakkının korunması için gerekli ve yeterli güvenceleri sunduğu kanaatindedir. 8. madde altında, verilerin bu kadar uzun süre tutulmasının sorun çıkarabileceği doğrudur, ancak Mahkeme, başvurunun her halükarda, kayıt işlemine neden olan mahkumiyetinin sonuçlarının kesilmesinden itibaren, kaydedilen verilerin silinmesi talebinde bulunma somut hakkına sahip olduğunu gözlemlemektedir. Bu şartlarda Mahkeme, verilerin tutulması süresinin bilgilerin korunmasında izlenen amaç ile orantısız olmadığına karar vermiştir.

70. Kaydın kullanımının şekilleri ve bu kayda ulaşan kamu makamlarının kapsamı konusunda Mahkeme, bu kayıtlara ulaşma kapsamının defalarca genişletildiğini, sadece adli makamlarla ve polislerle sınırlı olmaktan çıktığını ve artık idari organların dahi bu kayıtlara ulaşabildiğini gözlemlemektedir (CMK'nın 706-53-7 maddesi, yukarıdaki paragraf 18). Açıkça belirli şartlarda ve sadece gizlilik yükümlülüğü altında bulunan makamlar bu verileri inceleyebilir. Bununla birlikte bu dava, idari

amaçlarla bu kaydın incelenmesi sorununu *in concreto* inceleme gereğini ortaya koymamaktadır.

71. Sonuç olarak Mahkeme, bu davada başvurucuya uygulanan FIJAIS kaydı, çatışma halinde olan özel ile kamu yararları arasında bir denge kurularak yapılmıştır ve Savunmacı Devlet, bu konuda kendisine tanınan takdir yetkisini aşmamıştır. Dolayısıyla, bu davada Sözleşme'nin 8. maddesi ihlal edilmemiştir.

III. İDDİA EDİLEN DİĞER İHLALLER ÜZERİNE

72. Sözleşme'nin 6, 13, 14 ve 17. maddelerini öne süren başvurucu, suçsuz olduğunu savunmaktadır ve dosyasının soruşturulması biçiminden, soruşturma hakimi tarafından işlem ve bilirkişi incelemesi yapılması talebinin reddedilmesinden ve ceza mahkumiyetlerinde yargılamanın yenilenmesi komisyonu tarafından yargılanmanın yenilenmesi talebinin reddedilmesinden şikayet etmektedir. 3 Kasım 2005 tarihli mektubunda başvurucu ayrıca, cezasının durdurulması talebinin reddedilmesinden şikayet etmektedir ve sağlık durumunun cezaevi şartlarıyla uyumlu olmadığını beyan etmektedir. Son olarak, 5 Aralık 2005 tarihli mektubunda Sözleşme'nin 3. maddesini öne süren başvurucu, tutuklu halde bırakılmasından dolayı işkenceye maruz kaldığını ifade etmektedir.

73. Bu şikayetler ile ilgili olarak Mahkeme, elindeki tüm bilgi ve belgeleri göz önüne alarak ve belirtilen iddiaları incelemeye yetkili olduğu kadarıyla, yukarıdaki hükümlerle koruma altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğini gösteren herhangi bir durumun olmadığı kanaatindedir. Mahkeme sonuç olarak, bu şikayetlerin Sözleşme'nin 35 § 3 maddesi anlamında temelden yoksun olduğunu ve 35 § 4 maddesine göre bu şikayetlerin reddedilmesi gerektiğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Sözleşme'nin 8. maddesi ile ilgili olarak başvurunun kabuledilebilir olduğuna ve başvurunun geri kalan kısmının kabuledilemez olduğuna ;
2. Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edilmediğine ;

Karar vermiştir.

İçtüzüğün 77 §§ 2 ve 3 hükümleri uyarınca Fransızca hazırlanan bu karar 17 Aralık 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Claudia Westerdiek
Yazı İşleri Müdürü

Peer Lorenzen
Başkan

© **Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadeler kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.** The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.**

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Tout personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.